

בית הספר של הקיץ בחינוך המיוחד

מסמך עקרונות והמלצות ליישום

1. רקע ומטרות

בית הספר של הקיץ מהווה מסגרת חינוכית משלימה עבור תלמידי החינוך המיוחד, המאפשרת יצירת רצף חינוכי ופדגוגי, ומתן עוגן ותמיכה לאחר תקופה ממושכת של למידה בחירום והיעדר יציבות ושגרה.

המסגרת מאפשרת השלמת פערים שנוצרו בלמידה, תוך למידה חווייתית, לא פורמלית, המשלבת פעילויות להפגה וחיזוק החוסן הרגשי והלימודי.

על מנת לאפשר השתתפות מיטבית של תלמידים עם זכאות לשירותי חינוך מיוחדים, מומלץ ליישם עקרונות של הוראה מותאמת.

2. עקרונות להוראה מותאמת

2.1 פירוק משימות והדרגתיות

חלוקת הוראות לתת-שלבים והצגת תכנים בדרגות קושי משתנות.

2.2 גיוון באמצעי הצגה

מעבר ממוחשי למופשט באמצעות חפצים, דגמים, סרטונים וכלים אמנותיים.

2.3 הכנה והנעה ללמידה

בירור ידע קיים, יצירת סקרנות והמחשת תהליך ההתקדמות במגוון אופנים.

2.4 תיווך לחשיבה

מיון והכללה, השוואה, הבנת קשרים, הסקת מסקנות וניבוי.

2.5 התנסות פעילה ואותנטית

למידה בסביבות חיים אמיתיות תוך שימוש בסימולציות ומשחקי תפקידים.

2.6 תיווך לשפה ותקשורת

מגוון ערוצים להבעה, גיוון דרכי תשאול ושילוב סוגות שונות.

3. סוגי הנגשה תומכת

3.1 הנגשה לימודית

התאמת תהליכי הלמידה באמצעות פישוט הליכים, תמלול, הקראה וסובלנות לטעויות.

3.2 הנגשה טכנולוגית

שימוש בעזרים כגון מחשבי תקשורת, אייפדים, אפליקציות ייעודיות וטכנולוגיה מסייעת.

3.3 הנגשה סביבתית

יצירת נגישות פיזית למרחבים, הושבה מותאמת ושימוש בכיתות אקוסטיות.

4. פעילויות לחיזוק החוסן האורייני

4.1 קריאה דיאלוגית שיתופית

קריאה יומיומית של ספר בהמשכים, הכוללת שיח שיתופי על דמויות, אירועים, תובנות, רגשות ודעות.

ניתן לשלב קריאה משותפת: חזרה אחרי המורה, קריאה בזוגות וקריאה קבוצתית.

יתרונות הקריאה השיתופית:

- הספרים מעוררים את הרגש ואת הדמיון
- הסיפור מעורר מחשבה ומזמן עיבוד של מצבים רגשיים וחברתיים
- תורם להתפתחות למידה חברתית ורגשית
- מרחיב עולמות ידע
- מדגים קריאה רהוטה
- מעודד קריאה עצמאית להנאה

5. ספרים מומלצים להקראה

- [ילדי בית העץ](#), לשחרר את כפיר, מאת רן [כהן-אהרונוב](#)
- [דרקונית עם לב של שוקולד](#), מאת סטפני [ברג'יס](#)
- נועה הלוחמת הקטנה, מאת אריק זהבי
- אניס מכשפה מתחילה, מאת ארבליך-בריפמן-אשכר
- הפרעוש - ספורו המדהים של ליאו מסי, פארט מייקל
- יומנו של חנון 16 קליעה גורלית, קיני ג'ף

6. למידה דרך שירים

למידה אוריינית באמצעות שירים ופזמונים מולחנים, המעוגנת בהקשר תוכני-תרבותי.

מאפייני הלמידה דרך שירים:

- ✓ טבעי לילדים ללמוד דרך שירים.
- ✓ למידה שפתית-אוריינית בדרך מהנה וחויייתית.
- ✓ חוויה קולקטיבית מאחדת, מחברת לזהות הקולקטיבית.
- ✓ המבנה השירי והלחן תומכים בזכירה של מילות השיר ושל הרעיונות.
- ✓ המוסיקליות בשיר ובלחן מפעילים את הרגש בצורה חזקה.
- ✓ למוסיקה כוח בשינוי התודעה.
- ✓ שירים מולחנים משפרים את יכולת הקשב והריכוז של הילדים.
- ✓ שירים מולחנים מחזקים את תחושת המסוגלות לקריאה.

שירים מומלצים

- קרן שמש / בניה ברבי
- ברוש / אהוד מנור
- שומר החומות / דן אלמגור
- שיר לאהבה / איילת ציון
- כאן ביתי / עוזי חיטמן

7. עידוד כתיבה והבעה בכתב

- כתיבת מילים בהקשר לפעילויות
 - כתיבת מילים חדשות בעקבות קריאה השיתופית של ספר בהמשכים
 - כתיבת משפטים בעזרת מחסן מילים
 - כתיבה בעקבות תמונה
 - הכתבת סיפור קצר, חוויה, אירוע או דעה על ידי תלמיד או תלמידה
- הטקסט ישמש כמצע להתערבות בקבוצה קטנה.

8. סיכום

המסמך מציג עקרונות ודרכי פעולה ליישום במסגרת בית הספר של הקיץ, תוך התאמה לתלמידי החינוך המיוחד, ושמירה על רצף לימודי לצד חיזוק החוסן הרגשי והאורייני